

LISA
Kohtla-Järve Linnavolikogu
16. septembri 2021. a
määruse nr 94 juurde

**Kohtla-Järve linna
sotsiaalvaldkonna strateegia
aastateks
2021-2026**

**KOHTLA-JÄRVE
2021**

SISUKORD

Sissejuhatus	3
1. Hetkeseis Kohtla-Järve linnas	3
2. Ülevaade sotsiaalabi osutamise süsteemist	5
2.1 Laste ja lastega perekondade sotsiaalne kaitse	8
2.2 Eakate ja puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	11
2.3 Riskirühma kuuluvate isikute sotsiaalne kaitse.....	16
2.4 Kohtla-Järve linna sotsiaalabi süsteemi arenguperspektiivid	21
2.5 Linna sotsiaalabi osutamise süsteemi SWOT-analüüs	21
2.6 Arengukava elluviimise võimalikud riskid.....	22
3 Linna sotsiaalabi süsteemi arengusuunad	25
3.1 Missioon	25
3.2 Visioon.....	25
3.3 Arengu strateegilised eesmärgid ja prioriteetsed suunad.....	25
4. Tegevuskava aastani 2026	27

SISSEJUHATUS

Strateegia on koostatud vastavalt riigi sotsiaalpoliitika püstitatud eesmärkidele. Kohtla-Järve linna sotsiaalvaldkonna strateegia annab võimaluse analüüsida olukorda sotsiaalvaldkonnas ja sellest tulenevalt arendada sotsiaalhoolekannet, sh sotsiaalteenuseid ja -toetusi.

1. Hetkeseis Kohtla-Järve linnas

Seisuga 30.01.2021 a Kohtla-Järve linn (edaspidi linn) on 33 897 elanikuga suuruselt teine omavalitsus Ida-Virumaal. Linn koosneb 5 üksteisest eraldi asuvast linnaosast, suurimad neist on Järve ja Ahtme linnaosa kaugused teineteisest ca 11 km. Laialipaisatus teeb keeruliseks ka mitmete sotsiaalteenuste osutamise, mille saamiseks tuleb inimesel liikuda piki vahemaid. Sotsiaalteenuste kättesaadavus Oru, Sompas, Kukruse linnaosadele on tagatud suuremate keskuste kaudu Järvel ja Ahtmes.

Linna panus sotsiaalse kaitsele on toodud tabelis 1.

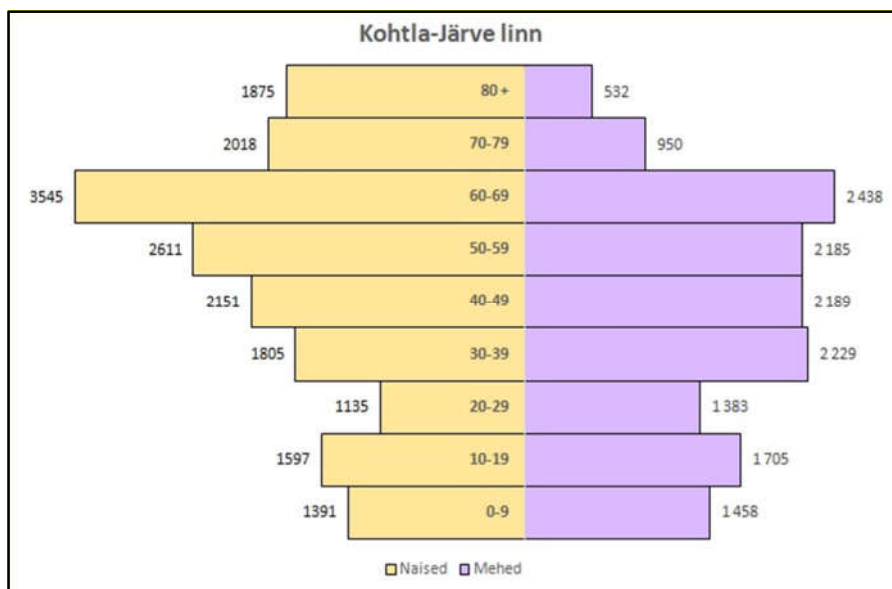
Tabel 1. Sotsiaalne kaitse Kohtla-Järve linnas 2018-2020.aastatel

	summa eurodes	osakaal % eelarvest
2018	5 314 928	10,29%
2019	5 202 561	9.61%
2020	6 325 054	11,6%

Allikas: Rahandusministeerium, andmed seisuga 30.01.2021

Linnas on 30.01.2021 a seisuga elanikke vanuses 0.-19.a kokku 19% ehk 6151, vanuses 20.-39.a on 20% ehk 6552, aga vanuses 40.-59.a on juba 27% ehk 9136 elanikku ning pensionieas elanikke on 11 358, mis moodustab 34% linna rahvastikust. Naisi on linnas 18 128 ehk 55 %, mehi on 15 069 ehk 45%. Võrreldes neid vanuselisi rühmi näeme, et linnas domineerivad elanikud vanuses 40.-79.a ja hetkel moodustavad need rühmad ca 54% linna elanike üldarvust. On jälgitav linna elanike vananemise trend ning see on tõusnud nagu mujal Eestis.

Joonis 1. Linna elanike vanuselised rühmad

Allikas: Sotsiaalkindlustusamet, andmed seisuga 30.01.2021

Linnas on puuetega inimesi kokku 6906 ehk 20,80% kogu rahvastikust, oleme selle arvuga 15.kohal Eestis. Puuetega laste osas on meie näitajad Eesti kõrgeimad ehk 363 last.

Tabel 2. Puuetega inimeste jaotus 2020.aastal

Linn	Puudega lapsed	Tööelised	Vanadus pensionärid	Puuetega inimesed kokku	Osakaal KOV rahvastikust
Kohtla-Järve	363	2651	3892	6906	20.80%

Allikas: Sotsiaalkindlustusamet, andmed seisuga 01.09.2020

Kuigi linn eristub väga kõrge puuetega inimeste arvu poolest ja seda eriti laste osas, ei saa kahjuks omavalitsuse puhul välja tuua ühtegi head praktikat selle probleemi lahendamisel.

Linnas on seisuga november 2020.a 1979 töötut, vähenenud töövõimega töötuid 736. Linna toimetulekutoetuse saajate arv on väga suur, see on seotud ka piirkonna madalate sissetulekutega ning kõrge töötuse ja suure eakate arvuga.

2. Ülevaade sotsiaalabi osutamise süsteemist

Linnas osutatakse sotsiaalabi linna elanike erinevatele sihtrühmadele linna hallatavate asutuste, riigiasutuste ja kolmanda sektori vahendusel.

Kohtla-Järve Linnavalitsuse sotsiaalteenistuse (edaspidi sotsiaalteenistuse) alla kuulub lastekaitsega ja sotsiaalhoolekandega seotud küsimuste lahendamine. Sotsiaalhoolekande korraldamisega linnas tegeleb sotsiaalteenistus ja Kohtla-Järve Sotsiaalhoolekandekeskus (edaspidi SHKK), mille põhitegevusalaks on sotsiaalteenuste osutamine linnas. Sotsiaalteenuseid pakuvad sotsiaalteenuste bürood Järve ja Ahtme linnaosas (Keskallee 17 ja Estonia pst 38); Järve pensionäride päevakeskus (Järveküla tee 57); Ahtme pensionäride päevakeskus (Maleva 49); Kohtla-Järve Laste turvakodu, sotsiaalmaja ja psüühiliste erivajadustega inimeste päevakeskus (Järveküla tee 17); Kohtla-Järve Vanurite Hooldekodu (Ahtme maantee 16).

SHKK osutab järgmised sotsiaalteenused:

Koduteenus on linna poolt teostatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on täisealise või puudega isiku iseseisva ja turvalise toimetuleku tagamine kodustes tingimustes, säilitades ja parandades tema elukvaliteeti.

Turvakoduteenus on linna poolt pakutav sotsiaalteenus, mille eesmärgiks on tagada hädasolevale ja ohtu sattunud lapsele või täisealisele isikule ajutine eluase, turvaline keskkond ja esmane abi, mis taastab isiku psüühilise tasakaalu ja tegevusvõime igapäevaelus. Tulenevalt isiku east ja vajadusest tagatakse ka tema hooldamine ja arendamine.

Eluruumi tagamise teenus on sotsiaalteenus, mille eesmärk on eluruumi kasutamise võimaluse kindlustamine isikule, kes ei ole sotsiaal-majanduslikust olukorrast tulenevalt võimeline enda ja oma perekonna vajadustele vastavat eluruumi tagama.

Igapäevaelu toetamise teenuse eesmärgiks on isiku parim võimalik iseseisev toimetulek ja areng psühhosotsiaalse toimetuleku toetamise, igapäevaelu toimetulekuoskuste ja tööoskuste kujundamise ning isiku lähedaste ja isikuga koos elavate isikute nõustamise kaudu. Igapäevaelu toetamise teenust osutatakse psüühiliste erivajadustega isikutele Sotsiaalkindlustusameti (edaspidi SKA) suunamisotsuse alusel sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud korras.

Toetatud elamise teenus on isiku sotsiaalse toimetuleku ja integratsiooni toetamine temale eluruumi kasutusse andmise võimaluse loomise kaudu koos juhendamisega majapidamise ja

igapäevaelu korraldamises eesmärgiga tagada isiku võimalikult iseseisev toimetulek iseseisvalt elades. Toetatud elamise teenust osutatakse psüühiliste erivajadustega isikutele SKA suunamisotsuse alusel sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud korras.

SHKK pakub samuti ruumide kasutamist ümbruskonna eakate ja puudega inimeste huvi - ja seltsitegevuse arendamiseks ning ürituste korraldamiseks. Päevakeskuse teenuseid osutab Järve Pensionäride Päevakeskus ja Ahtme Pensionäride Päevakeskus. Täiendavat informatsiooni SHKK teenuste kohta on võimalik saada veebileheküljelt <http://www.kjshkk.ee>.

Linnal on oma ööpäevaringne **üldhooldusteenust** osutav asutus Kohtla-Järve Vanurite Hooldekodu (edaspidi hooldekodu), kus on 125 kohta. Hooldekodu on klientide ajutiseks või alaliseks elamiseks loodud ööpäevaringselt tegutsev asutus, mille eesmärgiks on tagada seal viibivatele isikutele nende eale ja seisundile vastav hooldamine, põetamine ning rehabilitatsioon. Hooldekodu võtab vastu hoolealuseid vastavalt linnavolikogu poolt kinnitatud korrale.

Linna panustamine riskirühma, eakate ja puuetega inimeste sotsiaalsesse kaitseesse on kasvanud aastast aastasse, mis on väga tähtis arvestades meie linna vananevat elanikkonda ning suurt puuetega inimeste osakaalu.

Tabel 4. Kuulutused sotsiaalsesse kaitseesse Kohtla-Järve linnas 2017. - 2019.aastatel

Kohtla-Järve		2017	2018	2019	2017	2018	2019
KOKKU		4,727,988	5,314,928	5,202,561	osak%	osak%	osak%
10110	Haigete sotsiaalne kaitse	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%
10120	Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutused	162,834	171,687	184,272	3.44%	3.23%	3.54%
10121	Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	388,380	513,678	555,115	8.21%	9.66%	10.67%
10200	Eakate sotsiaalhoolekandeesutused	1,410,548	1,359,690	1,520,141	29.83%	25.58%	29.22%
10201	Muu eakate sotsiaalne kaitse	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%
10300	Toitjakaotanute sotsiaalne kaitse	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%
10400	Asendus- ja järelhooldus	422,700	1,153,910	1,096,722	8.94%	21.71%	21.08%
10402	Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	217,921	101,786	92,388	4.61%	1.92%	1.78%
10500	Töötute Sotsiaalne Kaitse	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%
10600	Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%
10700	Riskirühmade Sotsiaalhoolekandeesutused	162,359	167,513	190,494	3.43%	3.15%	3.66%
10701	Riiklik toimetulekutoetus	1,428,532	1,160,180	1,017,927	30.21%	21.83%	19.57%
10702	Muu Sotsiaalsete Riskirühmade Kaitse	286,734	373,900	427,597	6.06%	7.03%	8.22%
10800	Teadus- ja arendustegevus sotsiaalses kaitstes	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%
10900	Muu sotsiaalne kaitse, sh sotsiaalse kaitse haldus	247,980	312,584	117,904	5.24%	5.88%	2.27%

Allikas: Rahandusministeerium, andmed seisuga 30.01.2021

KOV toetab abivajajaid läbi toetuste eraldamise. Linn võimaldab toetused linna vähekindlustatud perede laste toimetuleku leevendamiseks, ühekordsed toetused toimetuleku leevendamiseks,

universaaltoetused (lapse sünnitoetus; esmakordselt üldhariduskooli esimesse klassi mineva lapse toetus; matusetoetus; puudega lapse hooldajatoetus; täisealise isiku hooldajatoetus).

Tabel 5. Sotsiaaltoetuste ja -teenuste eelarve Kohtla-Järve linnas

	Eelarve eurodes	Eelarve täitmine eurodes
2019.aasta	2 438 538 5,3% linna eelarvest	1 712 392
2020.aasta	2 563 612 5,4% linna eelarvest	2 125 668

Allikas: Kohtla-Järve Linnavalitsuse finantsteenistus, andmed seisuga 30.01.2021

Sotsiaalteenusteks ja -toetusteks on eraldatud linna eelarvesse viimase kahe aasta jooksul ca 5% linna eelarvest, 2020.a on kasutanud linn teenustele ja toetustele ca 400 000 eurot võrra rohkem. On jälgitav kasvamise trend.

Tabel 6. Sotsiaalteenused ja toetused Kohtla-Järve linnas 2020.aastal

Abinõu nimetus	VanuseGr	a) 0-17			b) 18-64			c) 65 ja vanemad			Kokku		
		Abinõu arv	Abinõu rakendamiste	Isikuid korduma tult	Abinõu rakendamiste arv	Summa	Isikuid korduma tult	Abinõu rakendamiste arv	Summa	Isikuid korduma tult	Abinõu rakendamiste arv	Summa	Isikuid korduma tult
Balloonigaasi toetus	Toetus	0	0	0	3	90	3	5	134	4	8	224	7
Esmakordselt üldhariduskooli esimesse klassi mineva lapse toetus	Toetus	0	0	0	285	28500	282	0	0	0	285	28500	282
Ettenägematu olukorra toetus	Toetus	0	0	0	60	7579,28	52	30	3113,65	26	90	10692,93	78
Hooldekodus hooldamisteenus toetus	Teenus	0	0	0	55	145831	52	75	189641	72	128	335472,6	122
Hoolduspere lapse isiklike kulude toetus	Toetus	3	6000	3	0	0	0	0	0	0	3	6000	3
Invaabivahendite toetus	Toetus	0	0	0	41	1290	30	46	1465	24	87	2755	54
Õppekursioonide maksumuse osaline hüvitamine	Toetus	0	0	0	5	94	5	0	0	0	5	94	5
Koolisõidutoetus	Toetus	0	0	0	20	580	10	0	0	0	20	580	10
Küttepuude toetus	Toetus	0	0	0	7	900	5	7	1150	6	14	2050	11
Lasteaia toitlustuse toetus	Toetus	0	0	0	144	5459,53	55	0	0	0	144	5459,53	55
Loetlemata toetus ettenägemata juhtudel	Toetus	2	250	2	31	5911,12	19	14	3898,14	11	47	10059,26	32
Matusetoetus	Toetus	4	1000	4	126	31500	126	398	99500	398	528	132000	528
Prillide toetus	Toetus	0	0	0	38	3014	34	8	466	8	46	3480	42
Puuetega inimeste eluaseme füüsilise kohandamine	Toetus	4	13419	2	26	87623,9	19	22	82711,8	18	52	183754,7	39
Retseptiravimite, järeelravi- ja raviteenuste ning narkootikumide toetus	Toetus	0	0	0	371	9533,6	179	179	5815,5	90	550	15349,1	267
Riiete ja jalanõude toetus	Toetus	0	0	0	170	7287	97	0	0	0	170	7287	97
Sünnitoetus 100%	Toetus	3	600	3	37	7400	37	0	0	0	40	8000	40
Sünnitoetus 100% (kehtiv al 01.04.2020)	Toetus	1	250	1	80	19875	79	0	0	0	81	20125	80
Sünnitoetus 50%	Toetus	0	0	0	16	1600	16	0	0	0	16	1600	16
Sünnitoetus 50% (kehtiv al 01.04.2020)	Toetus	0	0	0	25	3125	25	0	0	0	25	3125	25
Täisealise isiku hooldajatoetus (100%)	Toetus	0	0	0	19	7442	19	52	22432	51	71	29874	70
Varjupaigataenuse toetus	Teenus	0	0	0	46	59862,5	42	11	20820	11	54	80682,5	49
Õppevahendite toetus	Toetus	0	0	0	50	1456	46	0	0	0	50	1456	46

Allikas: Sotsiaalkindlustusamet, Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister, andmed seisuga 30.01.2021

Võttes arvesse meie linna vanuslikku jaotust ning suurt puuetega inimeste osakaalu, on alati kõige nõutavamaks toetuseks retseptiravimite, järeelravi- ja raviteenuste toetus, antud toetust sai

2020. aastal 267 inimest, kokku saadi toetust 550 korral, kokku summas 15 349.10 eurot, mis teeb keskmiseks väljamakstud toetuseks 27.91 eurot.

Peretoetuste hulgast paistab silma riiete ja jalanõude toetus ning koolieelsete lasteasutuste toitlustuskulude osaline hüvitamine. 2020. maksti toetust riiete ja jalanõude ostuks 170 korral, kokku 97 perele ning kogusummas 7287 eurot. Koolieelsete lasteasutuste toitlustuskulude osalise hüvitamise toetust maksti 144 korral, kokku summas 5459.53 eurot, mis teeb keskmiseks välja makstud toetuse summaks 37.91 eurot.

Palju makstakse toetust ka ettenägematu olukorra puhul ning loetlemata toetust ettenägemata juhtudel, mida saab määrata Kohtla-Järve Linnavalitsuse sotsiaalkomisjon, vastavalt 10 692.90 eurot ning 10 059.26 eurot.

Linna suurimaks kuluallikaks teenuste osas oli 2020. a hooldamisteenus hooldekodus (v. a Kohtla-Järve Vanurite Hooldekodu), Kohtla-Järve linn maksis isiku omaosalusele juurde hooldusteenuse osutamiseks 122 isikule summas 335 547.20 eurot, mis teeb 2 749 eurot aastas isiku kohta.

Suurim kontrast on matusetootuse ning sünnitoetuse vahel, millest on näha meie linna väikest iivet ning suurt suremust. 2020. a maksti sünnitoetust 161 inimesele summas 32 850 eurot ning matusetootust maksti 528 inimesele, summas 132 000 eurot.

Linnal on sotsiaalvaldkonnas mitmed koostööpartnerid, mis on väga olulised sotsiaalteenuste osutamisel ja arendamisel. Linna partneriteks on Ida-Viru Keskhaigla, OÜ Järve Tervisekeskus, OÜ Puru Tervisekeskus, Ida-Virumaa laste ja noorte vaimse tervise keskus, Sõltuvusprobleemidega noorukite ravikeskus „Torujõe noortekodu“, SA Ahtme Haigla. Linna elanikele on kättesaadavad mitmekülgsed tervishoiuteenused. Linn teeb tihedat koostööd SOS Lasteküla Eesti Ühingu, Eesti Töötukassa, SKA ja teiste mittetulundusühingutega.

2.1 Laste ja lastega perekondade sotsiaalne kaitse

Linnas korraldab lastekaitset sotsiaalteenistus. Koostööpartneriteks lastekaitsetöös on erinevad riigiasutused, teised omavalitsused, haridusasutused, sotsiaalteenuseid pakkuvad asutused ning kolmas sektor. Linna ülesanne on olla heaks partneriks linna territooriumil elavatele peredele ja toetada neid laste üleskasvatamisel, et laste heaolu ja turvalisus oleks tagatud. Lapse heaolu aluseks on tema perekond ja oleneb palju täiskasvanute toimetulekust ning oskustest ja võimalustest.

Tabel 7. Linna eestkostel olevate laste paigutus 2020.aastal

Teenus	Laste arv
Hooldusperes	15
Perekodus	48
Asenduskodu teenusel	4
Järelhooldusel	5

Allikas: Kohtla-Järve linnavalitsuse lastekaitse, andmed seisuga 30.01.2021

Lastekaitse peamine eesmärk on lapse õiguste ja heaolu igakülgne tagamine. Lapse heaolu on lapse arengut toetav seisund, milles lapse füüsilised, tervislikud, psühholoogilised, emotsionaalsed, sotsiaalsed, kognitiivsed, hariduslikud ja majanduslikud vajadused on rahuldatud.

Laste ja perede hoolekandes on prioriteediks vanemlusprogrammide rakendamine, tugiperede süsteemi-, ja probleemkäitumist ennetavate meetmete loomine, erivajadustega lapsi ja nende perede toetavate tugiteenuste arendamine, linna eestkostel olevate alaealiste huvide kaitse.

Vanemluse toetamiseks toimib eneseabigrupp, mis on loodud sotsiaalteenistuse poolt, ning teised vanemlust toetavad programmid. Eneseabigrupi eesmärk on vanemate teadlikkuse tõstmine ning koostöö erinevate ametiasutuste ning organisatsioonidega. Vanemlike oskuste arendamise toetamiseks pakub linn vanemlusprogramme Imelised aastad ja Gordoni Perekool.

Koostöös SOS Lasteküla Eesti Ühinguga pakub sotsiaalteenistus riskiperedele Peretugevdusprogrammi raames tugiisikuteenust. Tugiisikuteenuse eesmärk on toetada abivajavat peret nende igapäevaeluga toime tulemisel, sotsiaalsete oskuste omandamisel ja arendamisel.

Kohtla-Järve Linnavalitsuses (edaspidi linnavalitsuses) on toimiv Laste ja Perede Nõustamiskomisjon, mis on nõuandev ja abiks lastega seotud küsimuste lahendamisel. Komisjoni töö põhimõtteks on erapooletus ja konfidentsiaalsus, lähtumine laste ja perede ning teisi lapsi kasvatavate isikute huvidest.

Kohtla-Järve Laste Turvakodu on linna hallatav asutus, mille ülesanne on vanemliku hoolitsuseta jäänud laste abistamine ja ööpäevaringne hooldus, vajadusel organiseeritakse lastele

psühholoogiline nõustamine ja toetamine. 2020.aastal kasutas teenust 25 last, 2019. aastal 27 last (Kohtla-Järve, teised omavalitsused).

Laste probleemkäitumise ennetamiseks on olemas erinevad nõustamisteenused ja teraapiad, mis on täna kättesaadavad, aga vajadus antud teenuste järgi on suurem. Laste ja noorte sotsiaalsed oskused ja teadmised on vähesed, mille tulemusena teeb osa noori ebatervislikke valikuid ning valivad väärt eluteed. Väärivad tähelepanu muuhulgas järgmised eluaspektid, nagu liiklus- ja tuleohutus, keskkond, seksuaaltervis, tervislik toitumine. Õigete hoiakute ja oskuste juurutamisel ja arendamisel pöörab sotsiaalteenistus rohkem tähelepanu järjekindlale ennetus- ja teavitustööle.

Linnas on tagatud psühholoogilise nõustamise, perelepituse, psühhoteraapia, perenõustamise, muusikateraapia, kunstiteraapia jm kättesaadavus. Teatud mahus on nimetatud teenused täna inimestele kättesaadavad, ent vajadus teenuste järgi on suurem. Linn on pakkunud psühholoogilist nõustamisteenust nii täiskasvanutele kui lastele, samuti pereteraapiat ning psühhoteraapiat, 2020. aastal kasutas teenust 21 inimest ja peret.

Ühe võimalusena lapsi toetada on Ida-Viru Keskhaigla juures laste ja noorte vaimse tervise kabinet, mis avati 2014.aastal Norra toetuste programmi „Rahvatervis“ raames. Kabineti avamise eesmärgiks oli senisest efektiivsema ja kättesaadavama laste psühhiaatrilise abi pakkumine vaimse tervise probleemidega lastele ja noorukitele (vanuses 0-18 eluaastat), nende vanematele või hooldajatele ning lastega tegelevatele spetsialistidele.

Vaimse tervise kabineti meeskond on abiks nõustamisel kui on tegemist kriisi, stressi või muude raskustega, mis igaühel võivad elus ette tulla. Vaimse tervise keskuse meeskonda kuuluvad kliiniline psühholoog, vaimse tervise õde ja sotsiaaltöötaja, samuti on võimalik konsulteerida ka laste psühhiaatriga.

Vajalik oleks suurendada noortekeskuste arvu või avada linna erinevates piirkondades noortetoad eesmärgiga luua noortele rohkem võimalusi arenguks, eneseteostuseks ja vaba aja sisustamiseks. Peaks rohkem tähelepanu pöörama lastel ja noortel sotsiaalsete oskuste arendamisele, teadlikkuse tõstmisele ja tervislike eluviiside propageerimisele.

Linn peab oluliseks koostöö arendamist ning seetõttu liigutakse regulaarsete võrgustiku kohtumiste suunas, et tagada individuaalset lähenemist juhtumite lahendamisel ja koostöö süsteemsust.

2.2 Eakate ja puuetega inimeste sotsiaalne kaitse

Linna üheks kõige aktuaalsemaks sotsiaalseks probleemiks elanikkonna vananemine, eakad isikud (vanus 60. - 80+ a.) moodustavad kogu linna elanikkonnast 34%, naised 7442, mehi on kaks korda vähem ehk 3920. Pensionisaajaid on linnas 11 140.

Tabel 8. Pensionisaajad Kohtla-Järve linnas 2020.aastal

Kohtla-Järve					
alla 250 €					
Üldliik	Isikute arv	Isikute osak	Keskmine vanus	Keskmine pension/€	Isikute arv
Ennetähtaegne	826	7,41%	69	417	2
Eripension	87	0,78%	63	1 041	0
Parlamendi pension	3	0,03%	76	2 598	0
Rahvapension	144	1,29%	49	174	144
Toitjakaotus	246	2,21%	16	201	241
Töövõimetus	642	5,76%	52	286	306
Vanaduspension	9 098	81,67%	73	528	34
Väljateenitud aastad	94	0,84%	53	398	0
Kokku	11 140		70	498	727

Allikas: Sotsiaalkindlustusamet, andmed seisuga 30.01.2021

Kõige rohkem pensionäre on vanusegrupis 63,5 -75a, nad moodustavad 52,5% kogu pensionäride arvust. Kohtla-Järve pensionäri keskmine vanus on 70 a. Keskmine väljamakstud pension on linnas 2019.aastal 442 eurot, 2020.aastal 498 eurot (Eesti keskmine pension on 547 eurot). Pensioniealisi inimesi, kes saavad pensionit alla 250 euro on Kohtla-Järvel 727, mis paistab samuti Eestis silma. Pensionäride osakaalu poolest Eestis on Kohtla-Järve linn 4.kohal (Sillamäe- 37,0%, Lüganuse vald 36,0%, Loksa linn- 33,8%)

Linn pakub enda eakatele ja puuetega inimestele huvi- ja seltsitegevuse arendamiseks ning ürituste korraldamiseks päevakeskuse teenust. Teenust osutavad pensionäride päevakeskused Järve ja Ahtme linnaosas, nende tegevustest võtab aastas osa ca 500 inimest.

Eakate seas on palju kasutatud SHKK poolt pakutav koduteenus, mille eesmärk on täisealise või puudega isiku iseseisva ja turvalise toimetuleku tagamine kodustes tingimustes, säilitades ja parandades tema elukvaliteeti. Koduteenuse osutamisel abistatakse isikut toimingutes, mida isik terviseseisundist, tegevusvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei suuda sooritada kõrvalabita, kuid mis on vajalikud kodustes tingimustes elamiseks, nagu kütmine, toidu valmistamine, eluruumi ja riiete korrastamine ning väljaspool eluruumi toiduainete ja majapidamistarvete ostmise ja muu asjaajamine. 2020. aastal osutati 23 000 teenuse tundi, kasutas koduteenust 141 eakat.

Inimese vanus ja dementsus on tihedalt omavahel seotud. Vananemine on dementsuse olulisim riskifaktor. Rahvastiku vananemine erinevates ühiskondades üle maailma viib dementsuse juhtumite märkimisväärse kasvuni. 2020.aasta oktoobrikuu seisuga on diagnoositud linnas 151 dementsuse sündroomiga inimest.

Koostöös Dementsuse Kompetentsikeskusega on linnas loodud tugigrupp dementsusega inimestele ning nende lähedaste toetamiseks. Kompetentsikeskuse eesmärk on parandada dementsusega inimeste ja nende lähedaste toimetulekut ja elukvaliteeti, viies ellu tegevusi, mis tõstavad inimeste teadlikkust dementsusest ja abi saamise võimalustest ning parandavad tervishoiu- ja hoolekandeteenuste kvaliteeti ja teenuste kättesaadavust. Dementsuse vähendamiseks ühiskonnas on oluline, et kasvab inimeste teadlikkus ning et suur hulk inimesi pöörab dementsuse teket mõjutavatele riskifaktoritele pikaajaliselt tähelepanu.

Ida-Viru Keskhaigla piloteerib 2019. aasta sügisest koostöös Eesti Haigekassaga insuldi arendusprojekti Virumaa piirkonnas. Linnavalitsus võtab sellest projektist osa ja on projekti juhtgrupi liige. Projekti raames testitakse 2021.aasta lõpuni erinevaid ja uudseid ravi teekonna ning üldsuse kaasamise lahendusi. Haigla rõhutab arendusprojektis palju digilahendustele, eesmärgiga pakkuda Virumaa elanikele kiiret teed, et jõuda oma insuldialaste muredega spetsialistideni, olenemata sellest, kus ja millal on inimene insulti haigestunud, millises haiglas ravil viibinud või milline oli insuldi vorm. Antud programm võimaldab teha koostööd arstidel ning kohalikul omavalitsusel (edaspidi KOV). Patsient saab kompaktset ülevaadet sotsiaalteenustest ja toetustest.

Linnas on suur erivajadustega inimeste osakaal 6906 elanikku, sellega linn arvestab sotsiaalteenistuse tegevussuundade arendamisel, sotsiaalabi planeerimisel ja osutamisel. Linnas on üheks oluliseks tegevussuunaks erivajadustega inimeste toetamine ja võimaluste piires nende aktiveerimine. Antud tegevussuund on kooskõlas riigipoolsete eesmärkidega ning kajastub dokumentides "Erihoolekande arengukava 2014 - 2020" ja "Heaolu arengukava 2016 - 2023".

Läbi SKA saavad linna erivajadustega elanikud erinevaid erihoolekandeteenuseid. 01.08.2020 seisuga on igapäevaelu toetamisel teenusel 26 inimest, kogukonnas elamise teenusel 13 inimest, toetatud elamise teenusel 6 inimest, töötamise toetamise teenusel 16 inimest, ööpäevaringsel erihoiduse teenusel 26 inimest, ööpäevaringsel erihoiduse teenusel sügava liitpuudega isikule 5 inimest, ööpäevaringselt erihoiduse teenusel ebastabiilse remissiooniga isikule 2 inimest, ööpäevaringsel erihoiduse teenusel kohtumäärusega 2 inimest. Kokku on erihoolekandeteenusel 96 inimest ning teenuse järjekorras 22 inimest.

Linn pakub psüühiliste erivajadustega inimestele SHKK kaudu toetatud elamise ja igapäevaelu toetamise teenust. Igapäevaelu toetamise teenuse kohti 20, millest olid hõivatud 2020.aasta detsembrikuu seisuga 19 kohta ning toetatud elu teenusekohti 10, millest hõivatud oli 5.

Igapäevaelu toetamise teenuse eesmärgiks on isiku parim võimalik iseseisev toimetulek ja areng psühhosotsiaalse toimetuleku toetamise, igapäevaelu toimetulekuoskuste ja tööoskuste kujundamise ning isiku lähedaste ja isikuga koos elavate isikute nõustamise kaudu.

Toetatud elamise teenus on isiku sotsiaalse toimetuleku ja integratsiooni toetamine temale eluruumi kasutusse andmise võimaluse loomise kaudu koos juhendamise ja majapidamise ja igapäevaelu korraldamises eesmärgiga tagada isiku võimalikult iseseisev toimetulek iseseisvalt elades.

Toetatud elamise teenust ja igapäevaelu toetamise teenust osutatakse psüühiliste erivajadustega isikutele SKA suunamisotsuse alusel sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud korras.

Alates 2016. aastast on Eestis tegeletud uudse erihoolekande teenusmudeli väljaarendamisega, et kujundada erihoolekandeteenused ümber psüühilise erivajadusega inimese ja tema perekonna vajadustest lähtuvalt ning muuta teenuste korraldus senisest paindlikumaks. Alates 2019. aastast osaleb linn SKA poolt korraldatavas pilootprojektis „Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses“ ning läbi selle toetab oma psüühilise erivajadusega elanikke. Pilootprojekti tööd korraldab KOV Euroopa Sotsiaalfondi (edaspidi ESF) prioriteetse suuna „Tööturule juurdepääsu parandamine ja tööturult väljalangemise ennetamine“ alategevuse „Töövõimereformi sihtrühma töövõimelisuse tõstmine ja nende töötamise soodustamine“ tegevuse „Integreeritud, isikukeskse ja paindliku erihoolekandeteenuste süsteemi piloteerimine“ raames.

Antud projekti raames katsetatakse uut isikukeskset vajaduspõhist teenusmudelit, kus raske, sügava või püsiva kuluga psüühilise erivajadusega inimestele ning nende lähedastele vajalikku abi korraldab KOV. Osalejaid toetatakse eluvaldkondade üleselt, integreerides erinevate süsteemide poolt osutatavad tegevused üheks terviklikuks osalejat ja tema lähedasi toetavaks teenuseks, vastavalt inimeste abivajadusele. Uus teenusmudel toetab psüühilise erivajadusega inimeste ühiskonnaelus osalemist ja kaasamist kogukonna tasandil, sh psüühilise erivajadusega inimeste võimetekohast osalemist tööhõives. Pilootprojekti tegevuse periood on 2021.aasta lõpuni, projektis osaleb korraga 40 inimest.

Erivajadusega ja puudega inimeste toimetulekut ja elukvaliteeti mõjutab kõige enam nende elukeskkond ning selle vastavus nende individuaalsetele vajadustele. Eestis on ligi 135 000 puudega inimest (u 10% elanikkonnast). Täiskasvanud puudega inimestest 17% elab talus, 14% ühepereelamus ja 60% kortermajas. Ligi 70% puudega täiskasvanutest elab kahe või kolme toalises eluruumis. Eluruumid ei ole sageli ehitatud ega kohandatud erivajadustega inimestele juurdepääsetavaks ja kasutatavaks. Olulisemad eluaseme keskkonnaprobleemid on takistused liikumisel (20% puudega inimestest). Enamik ratastooli kasutajate korteritest on kohandamata ja ligipääsetavus korteritele ei ole tagatud, mistõttu sõltub nende igapäevane toimetulek hooldajast.

Eestis on erivajadustega inimeste tööhõive määr madal. Seega tuleb puudega inimeste erivajadustele suuremat tähelepanu pöörata ning viia puudega inimeste eluasemed vastavusse nende erivajadustega, et nad saaksid iseseisvamalt elada ja et ka nende hooldajate hoolduskoormus väheneks.

Linn osaleb alates 2018. aastast projektis "Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine", mille raames kohandatakse erivajadustega inimese eluruumi nende vajadustele vastavaks. Seisuga 2020. aasta lõpp on kohandatud kokku 49 kodu, kogu eelarve 285 502 eurot (omaosalus 42 825,30 eurot).

Kõige populaarsemaks teenuseks on isikliku abistaja teenus, 2020. aastal sai antud teenust 24 inimest, KOV osalusega 79 508,25 eurot. Tugiisikuteenust kasutas 18 inimest, KOV osalusega 29 223 eurot.

2020. aasta septembri seisuga on linnas 363 puudega last, selle arvuga on linn Eestis 4.kohal (Tallinn 2306, Tartu linn 963, Narva 475). Iga aastaga on puuetega laste arv linnas vähenenud, kuid see võib olla vaid näiline, sest inimeste tervisliku seisundi hindamise kord on muutunud.

Tabel 9. Kohtla-Järve linna lastele määratud puuded 2017.-2020.aastatel

Kohtla-Järve lii					sept	2020	2020	2020
	2017	2018	2019	2020	K	R	S	
Laps	754	629	428	363	168	178	17	
Keele- ja kõnepuue	87	95	57	58	41	17	0	
Kuulmispuue	2	5	5	5	2	3	0	
Liikumispuue	46	43	32	22	15	6	1	
Liitpuue	187	156	121	110	21	73	16	
Muu	365	244	126	93	70	23	0	
Nägemispuue	6	5	4	3	2	1	0	
Psüühikahäire(v.a vaimupuue)	49	68	63	55	14	41	0	
Vaimupuue	6	12	20	17	3	14	0	
puudub	6	1	0	0	0	0	0	

Allikas: Sotsiaalkindlustusamet, andmed seisuga 30.01.2021

Linn pakub puuetega lastele ja nende vanematele tuge koostöös MTÜ Puuetega Laste Tugikodu Päikesekiirega. Nendeks teenusteks on lapsehoiuteenus, tugiisikuteenus ning toetava teenusena transporditeenus.

Lapsehoiuteenuse eesmärk on toetada lapsevanema, eestkostja või lepingu alusel lapse perekonnas hooldaja toimetulekut või töötamist. Samuti on lapsehoiuteenuse eesmärgiks võimaldada lapsevanematele lapse hooldamisest vaba aega, et nad saaksid ajutiselt tegeleda teiste tegevustega (nt töö otsimine, koolitustel osalemine jms).

Lapsehoiuteenust kasutatakse kõige vähem, 2020. aastal sai läbi KOV rahastuse teenust 2 last. Teenuse eesmärgiks on toetada lapsevanema toimetulekut või töötamist ning lapse ea- või võimetekohast arengut ja vajadusel hooldustoimingute teostamine. Tugiisik abistab last arendavate tegevuste läbiviimisel, õpetab ja julgustab igapäevaelus toime tulema. Tugiisik võib vajadusel olla ka lastele saatjaks. Tugiisik abistab ja motiveerib last õppimisel ning aitab suhelda nii perekonnaliikmetega kui ka isikutega väljaspool kodu.

Tugiisikuteenus on kõige nõutavam teenus, 2020.aastal rahastas sotsiaalteenustus 31 raske ja sügava puudega lapse tugiisikuteenust, 2 keskmise puudega ning 2 määratama puudega lapse teenust.

Transporditeenuse osutamise eesmärk on võimaldada raske või sügava puudega lapsel ja vajadusel tema saatjal (tugiisikul) kasutada lapsehoiuteenust ja/või tugiisikuteenust. 2020. aastal kasutas transporditeenust 9 raske ja sügava puudega last.

Teenuste rahastamine ESF toel on alates 1. jaanuarist üle antud kohalikele omavalitsustele, st et alates 1. jaanuarist 2021 saavad puudega lapsed lapsehoiu-, tugiisiku- ja transporditeenuseid oma KOV kaudu. Linn taotles ESF-st rahalisi vahendeid raske ja sügava puudega laste tugiteenuste osutamiseks ning kinn saab aastateks 2021-2023 ESF-st toetust teenuste osutamiseks summas 278 348 eurot.

2.3 Riskirühma kuuluvate isikute sotsiaalne kaitse

Linna rahvastikus on olemas riskirühmad, neid moodustavad töötud; noored, kes õpi ega tööta; isikud, kes on sõltuvustega, vähekindlustatud või vanglast vabanenud; lähisuhtevägivalla ohvrid, kodutud.

Tabel 10. Töötute arv Kohtla-Järve linnas 2017-2020. aastatel

aasta	2017	2018	2019	2020	2021
töötute arv	1728	1497	1525	2028	2051

Allikas: Sotsiaalkindlustusamet ja Töötukassa, andmed seisuga 01.01.2021

Võrreldes eelnevate aastatega on töötute arv märkimisväärselt kasvanud 2020. aastal. Isik, kes jäi töötuks omab õigust sotsiaalkaitsele. Isik pöördub töötukassa poole ja registreerib ennast töötajana. Samal ajal isik võib vormistada toimetulekutoetust, mis on riigi rahaline abi puuduses inimestele ja seda maksab kohalik omavalitsus. Puuduse leevendamiseks linnas on sõltuvalt olukorrast nii sotsiaalteenuseid kui ka muud sotsiaalabi. Toimetulekutoetust makstakse siis, kui kõik muud vaesuse ja puuduse leevendamise abinõud on osutunud ebapiisavaks. Toimetulekutoetuse taotlemine, arvestamine, määramine ja maksmine on reguleeritud sotsiaalhoolekande seadusega. Kohtla-Järve Linnavalitsus maksis 2020. aastal toimetulekutoetust summas 843 057.61 eurot.

Tabel 11. Väljamakstud toimetulekutoetused 2020. aastal

ASUTUS	Toetuste summa	Taotluste arv	Perede arv	sh töötuga peresid	sh pensio-näridega peresid	sh lastega peresid	sh ühe täiskasvanuga peresid
Kohtla-Järve Linnavalitsus	843 057,61	3632	564	384	65	125	84

Leibkonna- liikmete arv kokku	sh lapsi	sh töötuid	sh pensionäre	Taotluste arv üürileping	Taotluste arv omandiõigus	Taotluste arv elamsipind puudub	Taotluste arv sotsiaal- või munitsipaalpind	Taotluste arv muu kasutusvaldus (sh tasuta kasutamine)
831	199	405	66	963	2060	4	91	514

Allikas: andmeregister STAR, andmed seisuga 30.01.2021

Võrreldes eelnevate aastatega on toimetulekutoetuse saajate arv järjest vähenenud.

2019. aastal maksti välja toimetulekutoetust summas 950 760, 27 eurot ning rahuldatud taotluste arv oli 4170, 2018. aastal vastavalt 1 131 325, 56 eurot ning 5 217 taotlust, 2017. aastal 1 336 940, 22 eurot ning 6 529 taotlust.

Vaatamata sellele, et 2019. aastal tõsteti ka toimetulekupiiri on Kohtla-Järve linna elanike toimetulek järjest paranenud. Paranemisele on kaasa aidanud riiklike toetuste, iga-aastane pensioni ning palga tõus, samuti elanike aktiveerimine tööturule naasmiseks. Eesmärk on pakkuda elanikele võimalikult palju toetavaid teenuseid, mille abil õpiks nad parandama oma elujärge, mitte pakkuda vaid rahalist toetust.

Noorte töötute osakaal on Euroopa Liidus (edaspidi EL) jätkuvalt kõrge ja see on kogu EL jaoks keeruline väljakutse. EL liikmesriigid leppisid 2013. aastal kokku algatada noortegarantii. Noortegarantii pakub kõigile kuni 25 aastastele noortele nelja kuu jooksul pärast kooli lõppu või töötuks jäämist häid töö-, täiendusõppe-, õpipoisiõppe- või praktikavõimalusi.

Noortegarantii soovituse rakendamiseks on välja töötatud tegevuskava, mis arvestab noorte vajaduste ja riigi võimalustega. Tegevuskava annab ülevaate Sotsiaalministeeriumi (edaspidi SOM) ning Haridus- ja Teadusministeeriumi kavandatavatest tegevustest noortegarantii elluviimiseks Eestis, erinevate organisatsioonide rollidest selle rakendamisel ja tegevuste tulemuslikkuse hindamisest. Tegevuskava rõhutab vajadust pöörata noorte sihtrühmale eraldi tähelepanu, et aidata neil jätkata haridusteed, tõsta tööhõivevalmidust ja kaasata tööturule. Võrreldes muu Eestiga on Ida-Virumaal töötuse protsent kõige kõrgem. Samuti on suur ka noorte töötute osakaal, mis on suurem kui mujal Eestis.

Eesti on kasutanud noortegarantii võimalusi alates 2014. aastast. 2018. aastal sõlmisid Linnavalitsus ja SOM koostöölepingu "Noortegarantii tugisüsteemi arendamine ja testimine". Projekti eesmärk oli toetada omavalitsuse 16.-26. aastaseid mitteõppivaid ja -töötavaid noori

eesmärgiga nende toetada noorte naasmist tööturule või haridusellu, selliselt, et nad jääksid hõivatuks ka pärast juhtumikorraldaja poolse toe lõppemist. Samuti oli eesmärgiks saada ülevaade sihtgrupist ja põhjustest, miks nad on tööturult välja langenud, millised on kitsaskohad ennetustöös ja mida saab selles osas parandada, et tulevikus noored rohkem õpingute või töötamisega hõivatud oleksid ning iseseisvalt hõives püsiksid. Esimene koostööleping kestis märtsist 2018 kuni oktoobri lõpuni 2020. Antud ajavahemikul toimunud 6 seire jooksul on soovinud abi, haridustee jätkamisel ja töö või praktikakoha leidmisel, kokku 90 noort. Alates märtsist 2021 sõlmitakse SOM-i ja Linnavalitsuse vahel uus koostööleping noorte toetamiseks.

Linnal on olemas terviseprofiil, mis annab ülevaate linnaelanike tervisest ja seda mõjutavatest teguritest. Profiil on aluseks tervise arendamise tegevuskava koostamisele, kus on tervisetulemite parandamiseks püstitatud eesmärgid. Terviseprofiil aitab selgemini näha seoseid erinevates valdkondades tegevuste ja tervise mõjude vahel.

Sõltuvusega isikutele osutab teenuseid MTÜ Allium (Madala Lävega Keskus, aadressil Endla 4a ja Ahtme mnt 48), sh süstlavahetus ja nõustamine. Vastavalt linna ja TAI poolt sõlmitud lepingule oli teenuse osutamiseks MTÜ-le eraldatud 153 814,39 eurot. 2020. aastal linna elanikud külastasid keskust ja kasutasid teenuseid 8 841 korda.

Sõltuvusprobleemidega noorukite ravikeskus „Torujõe noortekodu“ pakub erinevaid individuaalseid ja grupipõhiseid terapeutilisi sekkumisi sõltuvus- ja käitumisprobleemiga noortele vanuses 13-18 ja nende lähedastele. Keskuses on 16 kohta, seisuga 31.01.2021 saavad keskuses teenust 6 noort.

SA Viljandi Haigla ravi- ja rehabilitatsioonikeskus pakub sõltuvushäiretega linna elanikele mobiilse teenusena (buss) kahjude vähendamise teenust. Kahjude vähendamise teenuse eesmärk minimeerida seda kahju ja neid kulutusi, mida tekitab uimastite tarbimine ühiskonnale, kasutajale endale ja tema lähedastele. Kahjude vähendamise tegevused on suunatud narkootikumide tarvitavatele inimestele, kes ei soovi või ei ole võimelised lõpetama narkootikumide tarvitamist, kuid kelle käitumist saab muuta vähem riskeerivaks. Kohtla-Järve eri linnaosades käib teenusebuss mitu korda nädalas kindlaksmääratud aegadel ja kohtades.

Koostöös MTÜ Virumaa Laste ja Perede Tugikeskusega pakume inimestele võlanõustamisteenust, psühholoogilist nõustamist, tugiisiku teenust ning isikliku abistaja teenust.

Võlanõustamise eesmärk on ülemäärase võlgnevuse muutmine talutavaks või selle likvideerimine, toimetulekuvõime tugevdamise kaudu uute võlgade tekkimise vältimine ning

võlaprobleemidega seonduvate muude probleemide lahendamine koostöös teiste organisatsioonidega. Ühtlasi on eesmärk teadvustada võlgnikule ülemäärase võlgnevuse põhjuseid ja tagajärgi, õpetada võlgnikku tulevikus uut võlgnevust vältima ning säilitama tasakaalu tulude ja kulude vahel. Linnas on toimetulekutoetust saavate inimeste arv suur, kellest paljudel on ka võlad, siiski on huvi võlanõustamisteenuse vastu väga väike, 2020. aastal kasutas võimalust saada võlanõustamisteenust vaid 8 inimest, mille eest KOV tasus 1560 eurot.

Turvakoduteenus on linna poolt pakutav sotsiaalteenus, mille eesmärgiks on tagada hädasolevale ja ohtu sattunud lapsele või täisealisele isikule ajutine eluase, turvaline keskkond ja esmane abi, mis taastab isiku psüühilise tasakaalu ja tegevusvõime igapäevaelus. Tulenevalt isiku eest ja vajadusest tagatakse ka tema hooldamine ja arendamine. Turvakoduteenust osutatakse, kui see on vajalik turvalisuse tagamiseks ja edasise elu korraldamiseks. Teenuse sihtgruppi kuuluvad lapsed, kes vajab abi tema hooldamises esinevate puuduste tõttu, mis ohustavad tema elu, tervist või arengut; isikud, kes on langenud lähisuhtes füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalla ohvriks ning vajab turvalist keskkonda. Turvakoduteenus on linnaelanikele tasuta, teistele omavalitsusüksustele osutatakse tasulist turvakoduteenust. Turvakoduteenust lastele osutab Kohtla-Järve Laste Varjupaik aadressil Järveküla tee 17, Kohtla-Järve.

Lähisuhtevägivalla lahendamisel tehakse tihedat koostööd tervishoiuvaldkonna spetsialistidega, SKA ja politseiga. Politsei teavitab linnavalitsust kõikidest lähisuhtevägivalla juhtumitest. Kõrgeenenud riskiga lähisuhtevägivalla juhtumite lahendamiseks on linnas kasutusel juhtumikorralduslik koostöömudel MARAC, kuhu kuuluvad ohvriabi, Kohtla-Järve Linnavalitsuse sotsiaalteenistuse-, korrakaitse ja prokuratuuri ning MTÜ Ida-Virumaa Naiste Tugikeskuse esindajad.

Varjupaigateenus osutatakse tasuta alalise elukoha kasutamise võimaluseta kui ka vältimatu abi raames ööbimiskohta vajavatele täisealistele isikutele. Selle osutamisel tagatakse täisealisele isikule ajutine turvaline koht ööbimiseks ning hügieeni toiminguteks, et vältida isiku peavarjuta jäämist. Varjupaigateenust osutab MTÜ Ahtme Varjupaik aadressil Ahtme mnt 113, Kohtla-Järve. 2020. aastal kasutas varjupaiga teenust 49 inimest.

Eluruumi tagamine on sotsiaalteenus, mille eesmärk on eluruumi kasutamise võimaluse kindlustamine isikule, kes ei ole sotsiaalmajanduslikust olukorrast tulenevalt võimeline enda ja oma perekonna vajadustele vastavat eluruumi tagama. Õigus teenusele on vähekindlustatud lastega peredel, tuleõnnetuses kodu kaotanud peredel, eakatel või puudega isikutel, kellel puuduvad perekonnaseaduses sätestatud ülalpidamiskohustusega isikud, vanglast vabanenutel

ja asenduskodust iseseisvasse ellu astunud. Eluruumi kohandamise või sobiliku eluruumi leidmise teenus on sotsiaalteenus puudega isikule lähtudes tema puudest, eesmärgiga tagada isikule võimalikult iseseisev või vähese kõrvalabi vajadusega hügieenitoimingute, söömise ja toidu valmistamise, liikumise eluruumi piires, eluruumi sisenemise ja väljumise, hädaolukordade tuvastamise ja neist teavitamise toimingute tegemine. Eluruumi tagamise teenust osutab Järve linnaosas sotsiaalmaja aadressil Järveküla tee 17, Ahtme linnaosas osutatakse aadressil Jaaniku 2 ja Estonia pst 38.

Linn võimaldab järgmised toetused linna vähekindlustatud perede laste toimetuleku leevendamiseks:

1. koolieelsete lasteasutuste toitlustuskulude osaline hüvitamine;
2. õppevahendite maksumuse osaline hüvitamine;
3. riiete ja jalanõude ostu osaline hüvitamine;
4. kooli poolt korraldatavate õppeekskursioonide maksumuse osaline hüvitamine;
5. üldharidust omandavate päevases õppevormis õppivatele õpilastele õppetöö perioodil tehtud kulutuste hüvitamine sõidupiletite alusel kuni 100% ulatuses.

Linn võimaldab täiendavalt ühekordsed toetused toimetuleku leevendamiseks, mis on

1. prillide ja invaabivahendite maksumuse või rentimise osalise hüvitamise toetus;
2. ballooni gaasi maksumuse osalise hüvitamise toetus;
3. eramu omanikele küttepuude maksumuse osalise hüvitamise toetus;
4. matuse toetus linnaelaniku surma korral matuse korraldajale;
5. toetus ettenägematu olukorra puhul;
6. järelraviteenuste, raviteenuste, retseptiravimite ja medtransporditeenuse osalise hüvitamise toetus, mida ei rahastata Eesti Haigekassa või Sotsiaalkindlustusameti vahenditest. Toetuse suurus on kuni 50% isiku poolt tehtud kulutustest, kuid mitte rohkem kui kehtestatud maksimaalse toetuse määra ulatuses kalendriaastas. Toetus võib olla suurem, kui see on vajalik toetuse saajale toimetulekupiiri tagamiseks.

Toetuste taotlemine toimub volikogu poolt sätestatud korras.

2.4 Kohtla-Järve linna sotsiaalabi süsteemi arenguperspektiivid

Kohtla-Järve linn pakub kõiki sotsiaalhoolekande seadusega ettenähtud teenuseid. Linna elanikele on tagatud riigi ja KOV-i poolsed toetused vajalikus mahus.

Linna edaspidiseks eesmärgiks on toetada abivajajaid, pakkudes neile personaalset ja vajaduspõhist lähenemist. Üheks linna arengukava väljakutseks on sotsiaalsete teenuste arendamine. Selleks osaleb linnavalitsus mitmetes projektides eesmärgiga ennetada, kaasajastada inimestele osutatavaid teenuseid ja pakkuda mitmekülgset toetust oma linna elanikele. Osaledes „Ida-Virumaa kohalike omavalitsuste sotsiaalteenuste arendusprogrammis“ linn parandab sotsiaalhoolekande teenuste kvaliteeti ja kättesaadavust ning laiendada ennetustööd linnas.

Linnas vajab arendamist koduhooldusteenus, et vähendada omaste hoolduskoormust ning pakkuda inimestel võimalust viibida võimalikult kaua kodus keskkonnas. Koduhooldusteenuse eesmärgiks on isiku, kelle terviseseisundist, tegevusvõimest või elukeskkonnast tulenevast hooldusvajadusest igapäevaeluks tarvilike tegevuste elluviimisel kodus keskkonnas, toetamine päevasel ajal tema toimetulekuks vajalikes hooldustoimingutes, mis on seotud isiku abistamisel füüsilise kontakti loomisel.

Samuti näeb linn vajalikuks elukeskkonna arendamine erivajadustega inimeste elu parendamiseks; kodus elamist toetavate teenuste arendamist ja abivahendite kasutamise edendamist eakatele ja puuetega isikutele, eakate ja puuetega isikute asutushooldust ennetavate teenuste arendamist, eakate ja puuetega isikute lähedaste hoolduskoormust vähendavate teenuste arendamist; omastehooldajate, eakate ja puuetega isikute töötamise ja ühiskonnaellu kaasatuse soodustamist. Linn jätkab elanike teadlikkuse tõstmiseks temaatiliste ürituste läbiviimist, informeerib elanikke olemasolevatest võimalustest saada linnalt tuge.

2.5 Linna sotsiaalabi osutamise süsteemi SWOT-analüüs

Kohtla-Järve linna sotsiaalabi osutamise süsteemi SWOT-analüüs märgistab süsteemi tugevad ja nõrgad küljed ning samuti ka arenguvõimalused ja riskifaktorid. Nende andmete alusel määratakse kindlaks linna sotsiaalsfääri arengusuunad.

Tabel 12. Kohtla-Järve linna sotsiaalabi osutamise süsteemi SWOT-analüüs

Tugevused	Nõrkused
<ul style="list-style-type: none">Pädevad, empaatilised ja kvalifitseeritud spetsialistid	<ul style="list-style-type: none">Ei ole spetsialiste piisavalt (isiklikud abistajad, tugiisikud jne)Sotsiaalhoolekandekeskus ei ole kaasaegne ja ei vasta inimeste ootustele täiel määral

<ul style="list-style-type: none"> • Nõutavate sotsiaalteenuste ja –toetuste olemasolu ja kättesaadavus • Sotsiaalmajade ja hooldekodude olemasolu • Projektides aktiivne osalemine • Sotsiaalvõrgustiku olemasolu ja mitmepoolne koostöö (KOV, kolmas sektor, erinevad asutused sotsiaalhoolekande valdkonnas) 	<ul style="list-style-type: none"> • Erivajadustega inimestele kaasaegse tugikeskuse puudumine • Sotsiaalelamispindade vähesus ja kvaliteet • Rahaliste vahendite vähesus suurte investeeringute teostamiseks; liiga suured rahalised kulud tugiteenuste eest tasumisel • Linna füüsiline killustatus raskendab tugiteenuste osutamist ja kättesaadavust • Füüsilise puudega inimestele raskendatud juurdepääs osades omavalitsuse hoonetes • Vähene koostöö vabatahtlike organisatsioonidega • Elanikkonna vähene teadlikkus teenustest • Vähene ennetustöö • Puudulik info liikumine erinevate asutuste vahel • Odavad kinnisvara hinnad, mis meelitavad riskirühma kuuluvaid inimesi
<p>Võimalused</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vajalike spetsialistide värbamine, koolitamine koostöös koolide ja Töötukassaga • Suurema hulga sotsiaalteenuste disainimine, laiendamine ja kaasajastamine • Sotsiaalteenuseid osutavate asutuste hoonete ja tööruumide kaasajastamine • Kaasaegsed munitsipaalkorterid • Ennetustöö arendamine erinevate sihtrühmade hulgas (lastega pered, tööealised, erivajadustega inimesed, eakad) • Sotsiaalvaldkonna strateegia täienduste sisseviimine • KOV-i sisese koostöö ja infovahetuse tõhustamine erinevate asutuste vahel 	<p>Riskid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elanikkonna madal konkurentsivõimelisus (ebapiisav keeleoskus, haridus ja puuduv kvalifikatsioon) • Tugispetsialistide suur vaimne töökoormus, mis toob kaasa kaadrioolavuse • Teenuste tasuliseks muutmine võib viia teenuse kättesaadavuse vähenemiseni • Vananev elanikkond • Suur noorte väljaränne • Puute ja erivajadustega inimeste suur osakaal elanikkonnast

2.6 Arengustrateegia elluviimise võimalikud riskid

Lähtudes SWOT-analüüsist tehtud järeldustest on avastatud järgmised riskid ning nende ennetamiseks ja vähendamiseks on planeeritud järgmised tegevused.

Risk 1. Elanikkonna madal konkurentsivõimelisus (ebapiisav keeleoskus, haridus ja puuduv kvalifikatsioon)

Tegevused:

Koostöölepingu sõlmimine ülikoolidega spetsialistide koolitamiseks

Koostöö tõhustamine Töötukassaga personali leidmiseks ja töötajate koolitamiseks

Risk 2. Tugispetsialistide suur vaimne töökoormus, mis toob kaasa kaadrivoolavuse

Tegevused:

Supervisioonide ja KO visioonide pakkumine

Sportimisvõimaluste toetamine

Vabatahtlike kaasamine töösse

Kaasaegne töökeskkond ja –vahendid

Töötajate tunnustamine

Risk 3. Teenuste tasuliseks muutmine võib viia teenuse kättesaadavuse vähenemiseni

Tegevused:

Hindade mõistlik piirmäär

Teenuste paketi väljatöötamine ja lahti selgitamine

Inimeste toetamine teenuste ostmisel

Risk 4. Vananev elanikkond; suur noorte väljaränne

Tegevused:

Noorte spetsialistide motiveerimine tulla elama koos perega

Elukeskkonna muutmine kaasaegseks ja atraktiivseks (head koolid, väärivad töötasud, motivatsiooni paketid, mitmekülgsed vaba aja veetmise võimalused)

Head võimalused kõrghariduse omandamiseks

Risk 5. Puaete ja erivajadustega inimeste suur osakaal elanikkonnast

Tegevused:

Rahvatervise edendamine (tervisliku eluviisi propageerimine ja toetamine, sportimisvõimalused);

Puuetega inimeste aktiveerimine;

Lai valik tugiteenuseid erivajadustega inimestele ja nende peredele;

Inimeste teadlikkuse tõstmine, sh dementsuse alal.

3 Linna sotsiaalabi süsteemi arengusuunad

3.1 Missioon

Kohtla-Järve linn koostöös partneritega on taganud linna elanikele kvaliteetset sotsiaalset kaitset, erivajadustega inimeste elukeskkond on paranenud, tõhus ennetustöö tõstab elanike teadlikkuse taset sotsiaalvaldkonnast. Sotsiaalhoolekande valdkonna missioon on kooskõlas linna 2016-2034 arengukavaga, sh eesmärgiga tagada linna elanikele ja külalistele sotsiaalne kaitse ja sotsiaalne kaasatus.

3.2 Visioon

Aastaks 2026 on linna sotsiaalvaldkond ennetustegevuse keskne, vajaduspõhiseid teenuseid pakkuv ja elanikkonna igapäevaelu toetav. Partnerlus on toimiv ja tulemuslik.

3.3 Arengu strateegilised eesmärgid ja prioriteetsed suunad

Lähtudes SWOT-analüüsist tehtud järeldustest pandud järgmised eesmärgid ja planeeritakse tegevuste elluviimist:

- 1) Vajalike spetsialistide värbamine, koolitamine koostöös õppeasutuste ja Töötukassaga
 - Aastaks 2026 on meil 75% enam sotsiaalvaldkonna spetsialiste
- 2) Suurema hulga sotsiaalteenuste disainimine, laiendamine ja kaasajastamine
 - Aastaks 2026 lisandub meie teenuste portfelli vähemalt 3 uut kaasaegset sotsiaalteenust ja olemasolevad teenused on 75% ulatuses kaasajastatud
- 3) Sotsiaalteenuseid osutavate asutuste hoonete ja tööruumide kaasajastamine
 - Aastaks 2026 oleme jõudnud kõik planeeritud sotsiaalteenuse osutamise ruumid kaasajastada
- 4) Kaasaegsed munitsipaalkorterid
 - Aastaks 2026 on Kohtla-Järvel kasutuses 5 kaasaegset munitsipaalkorterit
- 5) Tasakaalus eelarve ja sihipärane rahakasutus
 - Toimuvad / Tehtud igaaastased vahehindamised, eelarve kaustamise analüüs ja kulude aruandlus
- 6) Ennetustöö arendamine erinevate sihtrühmade hulgas (lastega pered, tööealised, erivajadustega inimesed, eakad)
 - Vähemalt üks kord kvaratalis toimuvada teavitustegevused erinevatele sihtrühmadele
- 7) Sotsiaalvaldkonna strateegia täienduste sisseviimine

- Igaastane sotsiaalvaldkonna arengukava üle vaatamine ja vajadusel muudatuste sisse viimine.
- 8) KOV-i sisese koostöö ja infovahetuse tõhustamine erinevate asutuste vahel
- Vähemalt üks kord kvartalis toimuvad, erinevate sihtgruppidega seotud, ümarlauad info vahetamiseks.

4. Tegevuskava aastani 2026

Tabel 13. Kohtla-Järve linna sotsiaalvaldkonna strateegia tegevuskava aastani 2026

Tegevus	2021	2022	2023	2024	2025	2026
5.1 Vajalike spetsialistide värbamine, koolitamine koostöös õppeasutuste ja Töötukassaga: Aastaks 2026 on meil 75% enam sotsiaalvaldkonna haritud spetsialiste.						
5.1.1 Koostöölepingu sõlmimine ülikoolidega spetsialistide koolitamiseks	x	x	x	x	x	x
5.1.2 Koostöö tõhustamine Töötukassaga personali leidmiseks ja töötajate koolitamiseks (ümarlauad, infopäevad)	x	x	x	x	x	x
5.1.3 Ennetustöö (seminarid, motivatsioonipäevad, õppurite paraktikale võtmine tulevase tööle rakendamise võimalusega)	x	x	x	x	x	x
5.1.4 Kaasagsete ajutiste üürikorterite pakkumine sissetulnud spetsialistidele ja nende peredele		x	x	x	x	x
5.1.5 Väärilised töötasud (riigi keskmine)		x	x	x	x	x
Suurema hulga sotsiaalteenuste disainimine, laiendamine ja kaasajastamine: aastaks 2026 lisandub meie teenuste portfelli vähemalt 3 uut kaasaegset sotsiaalteenust ja olemasolevad teenused on 75% ulatuses kaasajastatud.						
5.2.1 Vajaduste kaardistamine (linnaelanike kaasamine) ja analüüs	x		x		x	
5.2.2 Erinevate teenuste arendamine ja nende kvaliteedi tõstmine	x	x	x	x	x	x

5.2.3 Projektides osalemine ja teenuste jätkusuutlikkuse tagamine	x	x	x	x	x	x
5.2.4 Abivajaduse standardite väljatöötamine	x	x	x	x	x	x
5.2.5 Teiste KOVidega koostöö arendamine sotsiaalteenuste osutamisel	x	x	x	x	x	x
5.2.6 Teenuste osutavate asutustega (sh riigiasutused, kolmas sektor, vabatahtlikud) koostöö tõhustamine	x	x	x	x	x	x
5.3 Sotsiaalteenuseid osutavate asutuste hoonete ja tööruumide kaasajastamine: aastaks 2026 oleme jõudnud kõik sotsiaalteenuse osutamise ruumid kaasajastada						
5.3.1 Uute hoonete rajamine (kaasaegse tugikeskuse loomine erivajadustega inimestele)		x		x		x
5.3.2 Kohtla-Järve Vanurite Hooldekodu renoveerimine	x	x				
5.3.3 Sotsiaalmaja renoveerimine, elamistingimuste parendamine	x	x				
5.3.4 Uue tugikodu väljaehitamine (tugiteenuste osutamisega ööpäevaringselt)				x	x	
5.4 Kaasaegsed munitsipaalkorterid						
5.4.1 Korterite renoveerimine, mis kuuluvad linnale ja asuvad kortermajades						x
5.4.2 Juurdepääsude võimaldamine munitsipaalkorteritesse						x
5.5 Tasakaalus eelarve ja sihipärane rahakasutus						
5.5.1 Osutatavate teenuste finantsanalüüsid	x			x		

5.5.2 Kulude optimeerimine (teenused, personal)	x	x			x	
5.5.3 Eelarve muudatuste tegemine	x	x	x	x	x	x
5.5.4 Projektides osalemine	x	x	x	x	x	x
5.6 Ennetustöö arendamine erinevate sihtrühmade hulgas (lastega pered, tööealised, erivajadustega inimesed, eakad)						
5.6.1 Teavitustöö (üritused, info voldikud)	x	x	x	x	x	x
5.6.2 Võrgustikupõhine koostöö	x	x	x	x	x	x
5.6.3 Toetavate programmide arendamine	x	x	x	x	x	x
5.6.4 Projektides osalemine	x	x	x	x	x	x
5.6.5 Teenuste arendamine	x	x	x	x	x	x
5.7 Sotsiaalvaldkonna strateegia täienduste sisseviimine						
5.7.1 Kehtiva sotsiaalvaldkonna strateegia analüüsimine	x		x		x	
5.7.2 Abivajaduste kaardistamine	x	x	x	x	x	x
5.7.3 Ettepanekute tegemine	x	x	x	x	x	x
5.7.4 Muudatuste elluviimine	x		x		x	
5.8 KOV-i sisese koostöö ja infovahetuse tõhustamine erinevate asutuste vahel						
5.8.1 Tugeva koostöövõrgustiku loomine	x	x	x	x	x	x
5.8.2 Perioodilised ümarlaud	x	x	x	x	x	x